

Др Жељко Мирков,*
Виши тужилачки сарадник
Основно јавно тужилаштво, Кикинда

ПРЕГЛЕДНИ НАУЧНИ ЧЛАНАК
doi:10.5937/zrgpfni1775223M

UDK: 343.131.4

Рад примљен: 07.05.2017.

Рад прихваћен: 10.06.2017.

О СУОЧЕЊУ ОКРИВЉЕНОГ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ**

Апстракт: Суочење је процесна радња која се састоји у непосредној дискусији два лица, са циљем да се отклоне разлике у њиховим исказима поводом чињеница које су битне за пресуђење кривичне ствари. Ради се о институту кривичнопроцесног права, па је његова правна компонента примарна. Ипак, несумњиво је да суочење поред правног, садржи и криминалистичке и психолошке аспекте. Наведени аспекти су определили и структуру рада. Први део рада посвећен је нормативним аспектима ове процесне радње и бави се условима под којима се може одредити суочење, као и техником њеног извођења. Други део рада је посвећен криминалистичким правила која се односе на спровођење суочења, као и психолошким основама ове процесне радње. Приказ наведених аспеката је неопходан ради потпуног сагледавања ове комплексне процесне радње, која може бити користан метод за утврђивање веродостојности исказа.

Кључне речи: окривљени, суочење, законска регулатива, криминалистичка правила, психологија суочења.

1. Увод

У кривичном поступку се кроз доказни поступак најпре утврђује чињенично стање, а затим се оно подводи под одредбе материјалног кривичног права, са циљем да се утврди да ли је окривљени извршио кривично дело које му се оптужбом ставља на терет и да ли има услова за изрицање кривичне санкције. У овом, често нимало лако задатку, по правилу учествује више лица са различитим правима и дужностима, од којих свако има своје мотиве и интересе. Латинска пословица каже да, као што се људи разликују по изгледу, тако се разликују и по нарави („*Ut forma homines, sic et natura differunt.*“). Тако, сведок у кривичном поступку може бити у потпуности незаинтересован за ток и резултат поступка, па

* zeljko.mirkov@yahoo.com

** „Ко чека ти не зна, тај неће схватити нити ће знати други да си ме спасила ти једина чекањем својим дугим.“ *Посвећено Бранки.*

у том смислу и не показивати нарочит напор да помогне у утврђивању спорних чињеница. Оштећени може преувеличавати улогу окривљеног приликом извршења кривичног дела или умањивати свој допринос, док ће се окривљени, који је и те како заинтересован за исход кривичног поступка, по правилу трудити да својом одбраном избегне доношење осуђујуће пресуде или да, у најмању руку, утиче на правну квалификацију кривичног дела које му се ставља на терет.

Положај окривљеног у кривичном поступку је посебно интересантан, јер се ради о лицу против којег постоји одређени степен уверења да је извршио кривично дело, који се током поступка може кретати од основа сумње, па до извесности. Коначан исход кривичног поступка може бити ограничење одређеног права окривљеног (на пример, права на слободу) или умањење његове имовине (изрицањем новчане казне). Због тога се не може рећи да је окривљени незаинтересован за ток и начин окончања поступка и за очекивати је да ће током поступка дати све од себе да одбрани своје интересе, па чак се и користити правом на лаж. Како истиче Златић, окривљени није правно овлашћен да говори неистину, али није правно дужан ни да исказује истину (Данић, 2001: 23).¹

До неслагања у исказима лица која су саслушана или испитана током трајања кривичног поступка може доћи из разлога који се могу сврстати у две велике групе. Први разлог је околност да лице у свом исказу свесно описује да се догађај који је предмет оптужбе одиграо другачије од онога како се то десило у стварности, тј. да то лице даје намерно лажан исказ. У другом случају, исказ лица је погрешан, услед недостатака који се могу јавити код психичких функција које учествују у настанку исказа. Иако, по правилу, лажан исказ даје окривљени како би избегао доношење осуђујуће пресуде, ова врста исказа није страна ни сведоцима који желе да сведоче у корист окривљеног. Са друге стране и окривљени некада може погрешно опазити или интерпретирати одређену чињеницу, мада се претпоставља да је њему најбоље познато како се одиграо догађај који је предмет оптужбе.

Због наведеног, орган поступка посебно пажњу треба да поклони оцени веродостојности исказа окривљеног и начину на који ће, у ситуацији

---

1 До потврде првог дела ове тврдње долази се анализом одредаба нашег кривичнопроцесног законодавства, као и неких упоредноправних решења, где је уочљиво да закон експлицитно не помиње право на лаж. Са друге стране, да окривљени није дужан да говори истину приликом давања исказа, упућује одредба чл. 68 ст. 1 тач. 2 важећег Законика о кривичном поступку (2011), којом је прописано да окривљени има право да ништа не изјави, да ускрати одговор на поједина питања, *да слободно изнесе своју одбрану*, или да призна или не призна кривицу.

када пред собом има садржински различите изјаве, одлучити којем ће поклонити веру. Вредност доказа садржаних у исказу окривљеног утврђује се најпре појединачно, а затим упоређивањем са осталим доказима којима се утврђује постојање или непостојање чињеница, које образују чињенично стање одређене кривичне ствари (Ђурђић, 2006: 88).

Један од института кривичнопроцесног права који служе за проверавање исказа окривљеног јесте суочење.²

2. Суочење – законска регулатива

У нашем праву претечу суочења налазимо у доказном средству „свод.“ Одредба члана 180 Душановог законика говори о „своду“ као о доказном средству и начину за ослобођање од кривичне одговорности за дело крађе. Онај код кога је пронађена спорна ствар (тужени) могао је да се ослободи кривичне одговорности „давањем свода“ – тј. именовањем, означавањем лица од кога је спорну ствар прибавио (Ђорђевић, 2008: 204).³

У нашем кривичном поступку суочење не представља доказно средство, већ посебну процесну радњу која се састоји у провери раније датих исказа два лица који се тичу одређених спорних чињеница. Дакле, суочење се односи на проверу истинитости чињеница које су предмет доказивања и има везе са оценом исказа, тако да не спада у доказно средство. То је посебно „средство за разјашњавање сумњивих или противречних података окривљеника или сведока“ (Алексић, Шкулић, 2007: 212).⁴

Одредбом члана 89 Законика о кривичном поступку⁵ регулисано је суочење окривљеног у кривичном поступку. Одредбом овог члана одређен је круг лица која се могу суочити са окривљеним, услов(и) под којим се суочење одређује и сама техника извођења суочења.

---

2 Поред суочења, постоје још два метода за проверавање исказа окривљеног. Први се огледа у дужности органа поступка да прати континуитет исказа окривљеног и његовој могућности, односно дужности да реагује уколико дође до промена у исказу. Други метод проверавања исказа окривљеног је препознавање лица или предмета (Бркић, 2014: 320, 321).

3 Суочење је установа која се задржала до данас, а према неким ауторима настала је у италијанским средњовековним поступцима (Zlatarić, Damaška, 1966: 320).

4 Са друге стране, према ставу Европског суда за људска права, суочење јесте доказно средство које омогућава оптуженом, у било којој фази поступка, да контролише доказе изнете против њега (Fenyvesi, 2009: 577).

5 *Сл. гласник РС*, бр. 72/2011, 101/2011, 121/2012, 32/2013, 45/2013 и 55/2014. У даљем тексту: ЗКП.

Окривљени може бити суочен са сведоком или другим окривљеним⁶, а могуће је суочење и сведока са другим сведоком или окривљеним.⁷ Произлази да се суочење може одредити само између две особе, те да није могуће вршити суочење више лица истовремено.

Суочење није обавезна процесна радња, што проистиче из одредбе наведеног члана у којем стоји да окривљени „може бити суочен“ са наведеним лицима. Како је суочење само могућност о чијој примени одлучује орган поступка у сваком конкретном случају и став судске праксе је да није повређено право одбране када суд није извео суочење, иако је то окривљени предложио.⁸

До суочења долази када се исказ окривљеног не слаже са исказом другог окривљеног или сведока у погледу чињеница које су предмет доказивања. Предмет доказивања у кривичном поступку су релевантне чињенице које су у вези са применом одредаба кривичног материјалног или кривичног процесног права. Дакле, потребно је да се неслагања у исказу, чије је разјашњење битно за пресуђење кривичне ствари, односе на чињенице које чине обележје кривичног дела, или од којих зависи примена неке друге одредбе кривичног закона или пак на чињенице од којих зависи примена одредаба кривичног поступка.⁹ У супротном, одређивање суочења није потребно, јер оно неће имати утицај на утврђивање битних чињеница. Постојање разлике у исказима није једини услов за обављање суочења. Оно треба да буде у функцији правилног утврђивања чињеничног стања, па ће се применити само онда када се може очекивати да ће се тиме разјаснити неке важне чињенице или да ће суд моћи лакше да оцени исказе сведока или окривљених и да се определи коме ће поверовати (Mirošavić, 2007).¹⁰

Суочење се спроводи тако што се суочени постављају један према другом, па орган поступка од њих захтева да један другом понове своје исказе о свакој спорној околности и да расправљају о истинитости онога што су

---

6 Чл. 89 ст. 1 ЗКП.

7 На одредбе о суочењу сведока, примењују се одредбе о суочењу окривљеног из чл. 89 ст. 2 ЗКП.

8 Пресуда Врховног суда Србије, Кж. бр. 376/92 од 8. септембра 1992. године (наведено према: Илић, Мајић, Бељански, Трешњев, 2014: 305).

9 Види чл. 83 ст. 1 и ст. 2 ЗКП.

10 У питању је чланак „Суочење у кривичном поступку“, објављен у Билтену Округног суда у Београду бр. 76/2007, аутора Милосавић Владимира. Наведени чланак је аутору овог рада достављен без нумерације страница у електронској форми од стране издавача ове публикације, фирме „Intermex.“ Цитирани део се налази на првој страни електронске верзије текста.

исказали.¹¹ Из наведеног произлазе две битне ствари. Прва се тиче технике суочења, а друга се односи на то који орган током трајања поступка може одредити суочење. Техника суочења, на начин како је одређена у закону, одређује и његову суштину. Наиме, процесна радња суочења није просто накнадно саслушање лица у погледу тачака у којима се њихови искази не слажу, већ се састоји у томе да лица чији се искази не слажу једно другом (а не органу поступка) понове свој став у погледу спорних тачака исказа, и уколико се тако казане чињенице не подударају, дискутују о истинитости казаног и узроцима неслагања (Vasiljević, 1971: 284).¹² Дакле, суочење није накнадно саслушање, већ расправа суочених лица која су постављена „очи у очи“ о спорним деловима и истинитости исказа (Grubač, 2006: 231).¹³ Имајући у виду да се органом поступка у смислу закона сматра јавни тужилац, суд или други државни орган пред којим се води поступак¹⁴, произлази да начелно ови органи могу одредити суочење. Ипак, у пракси је тешко замислити да суочење буде одређено у просторијама полицијске управе, када, на пример, јавни тужилац повери полицији извођење доказне радње испитивања сведока¹⁵, па овој доказној радњи присуствује окривљени или његов изабрани бранилац. Сматрамо да суочење свој прави смисао добија на главном претресу где се у пуном обиму остварује начело контрадикторности (расправности) које омогућава тужиоцу да изнесе чињенице којима поткрепљују оптужбу, а окривљеном околности које иде у прилог одбрани. У овој фази поступка окривљени је по правилу

---

11 Чл. 89 ст. 2 ЗКП.

12 У том смислу треба напоменути да одредбе чланова Законика о кривичном поступку из 1929. године, Закона о кривичном поступку из 1948. године, Законика о кривичном поступку из 1953. године и Закона о кривичном поступку из 1976. године нису на најбољи начин одређивале технику извођења суочења, па самим тим ни његову суштину. Тако у законском тексту из 1929. године у одредби чл. 158 ст. 2 стоји да ће се саучесници саслушати о свакој појединој околности, због које се међу собом не слажу и њихов одговор ће се унети у записник.“ Одредбе закона из 1948. године (чл. 160 ст. 2), 1953. године (чл. 214 ст. 2) и 1976. године (чл. 220 ст. 2) су идентичне – суочени ће се испитати о свакој околности у вези са којом се њихови искази међусобно не слажу, а њихов одговор ће се унети у записник. Овако одређеном суочењу недостаје елеменат контрадикторности, у смислу да искључује међусобно дискутовање лица о спорним околностима, а акценат ставља на орган поступка, којем лица код којих постоји неслагање у изјави поново исказују оно што су већ једном изјавила.

13 Тако сматра и: Simić-Jekić, 1983: 245. Другачије: Dimitrijević, 1972: 204. Овај аутор наводи да је суочење посебан вид сведочења, који се састоји у истовременом испитивању суочених чији се искази не слажу у погледу чињеница које су важне за расветљавање кривичне ствари.

14 Чл. 2 ст. 1 тач. 15 ЗКП.

15 У смислу чл. 299 ст. 4 ЗКП.

уопознат са садржином исказа саслушаних и испитаних лица и другим доказима који га терете, будући да оптужница садржи образложење у којем ће се према резултату истраге описати стање ствари, навести докази којима се утврђују чињенице које су предмет доказивања, изнети одбрана окривљеног и становиште тужиоца о наводима одбране¹⁶, а оптужни предлог садржи предлог које доказе треба извести на главном претресу, са назначењем чињеница које би се имале доказати и којим од предложених доказа.¹⁷ Наравно, окривљени има право да током поступка пред тужилаштвом присуствује извођењу доказних радњи и већ у тој фази буде упознат са исказима других лица, али се њихово извођење под одређеним условима може предузети и у његовом одсуству, па окривљени може остати у незнању у погледу тога шта је одређено лице изјавило. Из тог разлога сматрамо да је главни претрес фаза када је окривљени упознат са свим доказима који иду у прилог оптужби, па из тог разлога и суочење има највише смисла. На главном претресу председник већа може суочити саоптужене чији се искази о истој околности разликују¹⁸ и то на начин предвиђен одредбом чл. 89 ЗКП, а може суочити и окривљеног и сведока.

Ток суочења и изјаве које су дали суочени, орган поступка ће унети у записник. На крају, дискусију и ставове суочених лица орган поступка уноси у записник, констатујући да ли је било промена у односу на почетни став суочених лица. У записник о суочењу се не уносе описи држања суочених лица, као што се такве констатације не уносе у записнике о другим саслушањима, тј. не уноси се логички и психолошки садржај суочених лица (Васиљевић, Грубач, 2002: 190; Илић et al., 2014: 305). Сматрамо да је опису и оцени држања суочених лица место у образложењу пресуде, односно решењу о одбачају кривичне пријаве тужилаштва, уколико овај орган оцени да је током споровођења доказних радњи нужно одредити суочење. У том смислу, интересантно је поменути одредбу о суочењу из Законика о кривичном поступку из 2006. године¹⁹, према којој је било предвиђено да ће се поред тока суочења и изјаве суочених, у записник унети и понашање суочених лица.²⁰ Међутим, судбина овог законског текста је била таква да никада није примењиван, иако је ступио на правну снагу.

---

16 Чл. 332 ст. 1 тач. 6 ЗКП.

17 Чл. 500 ст. 1 тач. 5 ЗКП.

18 Чл. 399 ст. 4 ЗКП.

19 *Сл. гласник РС*, бр. 46/2016 и 49/2007. У даљем тексту: ЗКП из 2006. године.

20 Чл. 97 ст. 2 ЗКП из 2006. године.

3. Криминалистичка правила и основи психологије суочења

За успешно спровођење суочења нужно је познавање одређених криминалистичких правила и смерница који су се у досадашњој пракси показали као најделиходнији. Указаћемо на неке до њих.

Суочење се мора добро припремити, што подразумева темељено упознавање предмета и прибављање података о лицима која ће бити суочена. При састављању плана суочења, треба: 1) формулисати питања и одредити њихов редослед; 2) одредити чињеницу на коју се односи питање; 3) утврдити шта су о томе раније исказали суочени и 4) наћи страну списа на којој се те изјаве налазе (Vodinelić, 1996: 237). Наведеним мерама треба додати још једну, која може имати значајан ефекат на утврђивање веродостојности исказа – утврдити које ће лице прво изнети свој став у погледу спорне околности која је предмет суочења. У том смислу, у литератури има изричитих ставова да увек прво треба да говори лице у чију је истинитост исказа уверен орган поступка (Šaver, Vinberg, 1948: 136), али сматрамо да ову одлуку треба донети имајући у виду околности сваког појединачног случаја.²¹

Врло је важно да суочење не буде само формално понављање раније реченог, већ да суочена лица међусобно расправљају о истинитости онога што су раније исказали (Вуковић, 2002: 95). Као и свако неслагање око неке околности и суочење носи опасност жустре расправе и свађе, посебно зато што се одиграва у атмосфери суднице и зато што су код окривљеног у питању много већи интереси, него када се ради о сучељавању мишљења у обичном животу. Стога орган поступка треба да спречи могућност да се суочење претвори у свађу, вређање или физички обрачун, те да суочење ограничи само на спорне околности.²² Ово је један од разлога зашто се суочење према законском тексту може вршити само између два лица. Да се суочење врши између више лица чији се искази не слажу, са једне стране би постојала већа опасност од избијања конфликта (вербалног, па и физичког), док би се, са друге стране довео у питање квалитет спроведеног суочења, будући да би орган поступка испред себе имао више лица чије би реакције морао да посматра у светлу онога што та лица говоре.

---

21 Тако: Симоновић, 2004: 251; Vodinelić, 1996: 239. Водинелић наводи да ће одлука о томе зависити од убедљивости исказа и својства веродостојног лица, особина окривљеникове личности, да ли се он брзо сналази и опоравља одмах од тактичких удараца итд.

22 Суочени може да одговара за кривично дело увреде, а расправа треба да се креће у оквирима чињеница које су предмет доказивања (Пресуда Врховног суда Србије, Кзз. бр. 21/2002 од 14. јуна 2002. године и пресуда Окружног суда у Београду, Кж. бр. 1450/2003 од 22. маја 2003. године).

Циљ суочења је да се лица која се у својим исказима не слажу, изјасне о противречностима и да се непосредним објашњењем отклоне ненамерно настала неслагања, односно да се исказ који није истинит повуче под непосредним супротним тврђењем друге стране (Васиљевић, Грубач, 2002: 189). Да би се овај циљ остварио, тактички је неправилно, чак и опасно, да лица која ће бити суочена буду о томе унапред упозорена, што може имати за последицу да сведоци, односно окривљени дођу са унапред припремљеном стратегијом (Алексић, Шкулић, Жарковић, 2004: 354). На тај начин, окривљени који је дао лажан исказ има прилику да се унапред психички припреми за суочење и да „вежба“ своје држање и припреми исказ током његовог извођења, посебно ако зна да на супротној страни има лице којем су добро познате спорне околности и које зна да је окривљени исказивао другачије од онога како се критични догађај заиста догодио. Ово ће помоћи окривљеном да не одступи од свог лажног исказа и да исказ супротне стране код њега не изазове узбуђење и узнемиреност. Наравно, описану ситуацију није могуће избећи ако је предлог за суочење упућен од стране одбране.

Резултат суочења се може огледати у следећем: 1) свако остаје при свом исказу – противречност остаје неразјашњена; 2) једно од суочених лица у потпуности мења свој исказ – противречност је разјашњена и 3) делимична промена исказа – делимично разјашњење противречности. Циљ суочења се у пуном смислу остварује у другом случају, када нестане првобитна неусаглашеност у погледу битних чињеница. Међутим, поставља се питање шта може са психолошког аспекта довести до тога да лице које првобитно није говорило истину током суочења промени своју изјаву. Теже је лагати пред неким ко има знање о правом стању ствари, а посебно у ситуацији када се лажливац са том особом налази постављен један према другом („очи у очи“). Ток, атмосфера суочења и ситуација у којој се чињенице говоре окривљеном у лице проузрокују притисак, тензију и стрес који су у стању да (бар на експерименталном нивоу) пољуљају или чак сруше вољу и осујете намеру. Стога се као хипотеза истраживања суочења може узети да ће особа која лаже због тензије и психолошког притиска признати истину другом суоченом који поседује потпуно знање о правом стању ствари, будући да лажливац зна да је та особа лично опазила (чула и/или видела) догађаје, па стога и зна да је његова изјава лажна (Fenyvesi, 2010: 230, 233) У супротном, ако лажливац не зна да друга особа има непосредна сазнања о противречним чињеницама, то само може учврстити његову истрајност да остане код своје изјаве.

Када се говори о суочењу, а посебно његовом практичном значају, потребно је нагласити два битна момента. Прво, суочењу се приступа када постоје

одређене противречне чињенице у исказима суочених лица и приступа му се само изузетно, када се те чињенице не могу разјаснити другим доказима. Тога су свесни и окривљени, па је у пракси ретко да одступе од свог исказа. Из тог разлога орган поступка ову процесну радњу треба да предузима само када се ради о важним чињеницама које није могуће на други начин утврдити (Алексић, Шкулић, Жарковић, 2004: 354). Други битан моменат указује на сложену, правно-психолошку природу овог средства. Ради се о томе да се суочење у битном делу ослања на психолошка знања органа поступка који треба да процени којем ће од два супротстављена исказа поклонити веру. Ово није ни мало лак задатак, јер се орган поступка може наћи у ситуацији да нема других могућности да разјасни спорну чињеницу, осим суочењем, што га ставља у ситуацију да о спорним деловима исказа суочених лица суди на основу њихове симптоматске слике. Међутим, бројна емпиријска истраживања су показала да не постоји поуздан индикатор лажи.²³ Током суочења орган поступка испред себе има једну особу која говори истину у погледу одређене спорне чињенице и другу која о тој чињеници лаже (лажан исказ) или несвесно говори неистину (погрешан исказ). Претпоставка је да је особа која говори истину опуштена, да се лако и без нервозе изјашњава о спорним околностима, док је лаж комплексна активност која оставља трага на симптоматској слици лажљивца. Криминално-психолошка истраживања су показала да се одређене манифестације симптоматске слике могу указивати на потенцијалну лаж или лажну изјаву.²⁴ У ситуацији када орган поступка има могућност да испред себе посматра два лица која непосредно и „очи

23 На пример, анализа преко 100 случајева коју је спровео Вриј (*Vrij*) довела је до закључка да не постоји типичан знак/показатељ лагања (Баић, 2011: 29). Амерички професор Екман (*Ekman*) о лажи каже: „Људи би сигурно мање лагали када би мислили да постоји било какав сигуран знак лагања, али он, нажалост, не постоји. Не постоји знак обмане, сам по себи, ниједан гест, израз лица или трзај мишића који значи да неко лажно исказује, јер ниједан наговештај обмане на лицу, телу, у гласу или у речима није довољно поуздан.“

24 Указаћемо само на неке индикаторе лагања које у свом раду наводи Фењивеши (*Fenyesi*, 2010: 224–228). На пример, истраживање које су спровели Екман, Фризен и О’Саливен (*Ekman, Friesen, O’Sullivan*) указује да се особе склоне лажи мање смеју. Затим, резултати 18 истраживања Де Паола, Стоуна и Ласитера (*DePaolo, Stone, Lassiter*) су показала да се код лажљивца контакт очима продужава, што се објашњава претпоставком да се онај који лаже боји да ће бити ухваћен тренутак када скрене поглед, па супротно томе гледа у саговорника. Даље, супротно општеприхваћеном уверењу, особе које лажу не праве немирне, нервозне покрете (рука, нога и глава) и немају подмукло држање, управо зато што се намерно контролишу и покушавају да владају својим телом. Доказано је и да лажљивац мање гестукулира рукама зато што је усредсређен на вербалну, а не невербалну комуникацију. Такође, указано је и да се невербална комуникација може побољшати вежбом.

у очи“ расправљају о спорним чињеницама, њихово држање у стицају са оним што суочени исказују може код органа поступка створити утисак о томе којем исказу поклонити веру. Кроз суочење органу поступка може бити омогућено да непосредно „дживи“ исказе суочених лица. Реакције суочених лица на орган поступка могу оставити јак утисак и дубок траг – лица могу бити потресена исказом друге стране, показати висок степен емотивности, неверице, па чак и зgroжености. Овако оживотворени утисак, поткрепљен логичким резоновањем, може навести орган поступка да закључи које лице говори истину.

4. Закључак

Суочење не представља доказно средство, већ посебан начин за оцену веродостојности исказа суочених лица. Претпоставке за његово одређивање су: 1) да се искази суочених лица не подударају у погледу чињеница које су предмет доказивања и 2) да се та неподударност не може отлонити на други начин.

Током поступка се могу суочити два окривљена, окривљени и сведок или два сведока. Окривљени може свесно лажно да исказује током поступка, али његов исказ може бити и погрешан, јер није добро опазио или интерпретирао одређену чињеницу. По овоме се исказ окривљеног не разликује од исказа сведока. Специфичност положаја окривљеног у кривичном поступку се огледа у томе што окривљени не може да одговара за давање лажног исказа и што исход поступка директно погађа његове интересе, па се не може рећи да је окривљени незаинтересован за ток и начин на који ће кривични поступак бити окончан.

Суочење је сложен институт кривичнопроцесног права. Поред примарног – кривичнопроцесног аспекта суочења, који одређује његову нормативну страну, нераздвојни и нужни за његово комплетно сагледавање јесу и криминалистички и психолошки аспект. Иако је готово немогуће унапред дати криминалистичка правила о извођењу суочења која би важила у сваком конкретном случају, треба имати у виду досадашња систематизована искуства која могу бити добра стартна основа за добру припрему суочења. Психолошки аспект суочења се огледа у опажању понашања и реакција суочених лица која међусобно расправљају о важним околностима. Уколико би орган поступка занемарио симптоматску слику суочених током дискусије и исказе само записнички констатовао, суочење не би имало никакав практични ефекат. Држање суочених лица помаже органу поступка да њихову дискусију стави у контекст њиховог проживљавања исказа, што уз логичко резоновање и слободну оцену

доказа, може помоћи у нимало лакој задатку – којем од два садржински супротна исказа у погледу битних чињеница треба поклонити веру.

Литература

Алексић Ж., Шкулић М., Жарковић М. (2004). *Лексикон криминалистике*. Издавач: Проф. др Живојин Алексић

Алексић Ж., Шкулић М. (2007). *Криминалистика*. Београд: Правни факултет Универзитета у Београду

Баић В. (2011). Детектовање лагања на основу посматрања невербалног понашања. *Безбедност*. 1. 28 – 42

Бркић С. (2014). *Кривично процесно право I*. Нови Сад: Правни факултет у Новом Саду

Vasiljević T. (1971). *Sistem krivičnog procesnog prava SFRJ*. Београд: Zavod za izdavanje udžbenika Socijalističke Republike Srbije

Васиљевић Т., Грубач М. (2002). *Коментар Закона о кривичном поступку*. Београд: Службени гласник

Vodinelić V. (1996). *Kriminalistika*. Београд: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva

Вуковић С. (2002). *Коментар Закона о кривичном поступку (са судском праксом, образцима и регистром појмова)*. Београд: Пословни биро

Grubač M. (2006). *Krivično procesno pravo*. Београд: Pravni fakultet Univerziteta Union i Službeni glasnik

Dimitrijević D. (1972). *Krivično procesno pravo*. Београд: Savremena administracija

Данић Р. (2001). *Испит окривљеног у кривичном поступку*. Ниш: СБЕН

Ђорђевић, А. (2008). Доказно средство „свод“ у судском поступку код Словена. *Зборник радова Правног факултета у Нишу*. 51. 197–207.

Ђурђић В. (2006). *Krivični postupak Srbije*. Ниш: Правни факултет

Zlatarić B., Damaška M. (1966). *Rječnik krivičnog prava i postupka*. Zagreb: Informator

Илић Г., Мајић М., Бељански С., Трешњев А. (2014). *Коментар Закона о кривичном поступку*. Београд: Службени гласник

Mirosavić V. (2007). Suočenje u krivičnom postupku. *Bilten Okružnog suda u Beogradu*. 76.

Simić-Jekić Z. (1983). *Krivično procesno pravo SFRJ*. Beograd: Privredna štampa

Симоновић Б. (2004). *Криминалистика*. Крагујевац: Правни факултет у Крагујевцу

Fenyvesi Cs. (2009). Suočenje u svetlu međunarodnih dokumenata i u odlukama Evropskog suda za ljudska prava. *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*. 2. 561–578

Fenyvesi Cs. (2010). Suočenje iz kriminalno-psihološkog aspekta. *Зборник радова Правног факултета у Новом Саду*. 1. 219–234

Šaver B. M., Vinberg A. I. (1948). *Kriminalistika*. Beograd: Prosveta

Željko Mirkov, LL.D.

Senior Prosecutorial Assistant,

Basic Public Prosecutor's Office in Kikinda

ON THE CONFRONTATION OF THE DEFENDANT IN CRIMINAL PROCEEDINGS

Summary

Confrontation is a procedural action involving a direct discussion between two persons with an aim to eliminate the differences in their testimonies regarding the facts which are essential for adjudication of the criminal matter. It is an institute of criminal procedure law, which implies the central role of its legal component. However, in addition to the legal aspect, it is indisputable that confrontation contains criminalistic and psychological aspects as well. These three aspects have determined the structure of this paper. In the first part of the paper, the author explores the normative aspects of this procedural action, discusses the conditions under which confrontation may be ordered and elaborates on the application technique. The second part of the paper focuses on the rules in criminalistics related to the implementation of this procedural action, as well as to the psychological bases of confrontation. Further elaboration on the three aforementioned aspects is necessary for a complete understanding of this complex procedural action, which can be a useful method for determining the authenticity of a testimony.

Keywords: *defendant, confrontation, regulation, criminalistic rules, psychology of confrontation.*